

SENZAȚII, PERCEPȚII ȘI REPREZENTĂRI

I. SENZAȚIILE

1. Definiție, rol și origine

Definiție: senzațiile sunt procese psihice cognitive senzoriale elementare, prin care sunt reflectate însușiri izolate ale obiectelor și fenomenelor ce acționează nemijlocit asupra organelor de simț. În formularea citată de M. Zlate după Piéron, ele sunt „forme elementare de inserție în reglarea comportamentului a acțiunilor exercitate de mediu”.

- Sunt prima treaptă a cunoașterii senzoriale și furnizează „materia primă” pentru percepții, reprezentări și prelucrări cognitive ulterioare.
- Au imediatitate:** apar în legătură directă cu acțiunea stimulului asupra receptorilor.
- Au rol adaptativ și de reglare:** semnalează proprietăți ale mediului și permit organismului să-și ajusteze conduita.
- Originea senzațiilor este în procesele de excitație senzorială produse în celule specializate / receptori; excitația este transformată în influx nervos și transmisă spre centrii nervoși.
- Senzațiile se nasc, cresc sau scad odată cu funcționarea conștiinței și sunt integrate în ansamblul vieții psihice.

De la stimul la senzație

Schema fundamentală a producerii senzației

2. Codare, recodare și decodare senzorială

- Codarea primară* are loc la periferie, la nivelul receptorului analizatorului; stimulul extern (sonor, chimic, mecanic etc.) este transformat în influx nervos.
- Recodarea* se realizează în verigile intermediare ale transmisiei, mai ales subcortical; informația este reorganizată, unele elemente relevante sunt păstrate și transmise mai departe, iar altele pot fi inhibate.
- Decodarea* se realizează cortical, în zonele de proiecție specifice organului de simț, și se finalizează printr-un cod-imagine adecvat obiectului / însușirii recepționate.

3. Cele trei elemente implicate într-o senzație

Element	Ce reprezintă	Exemplu
Stimul fizic	Materia sau energia care acționează asupra receptorului.	Undă sonoră, lumină, presiune, molecule odorante.
Răspuns fiziologic	Activitatea electrică apărută în receptor, nervi și creier ca urmare a stimulării.	Impulsuri nervoase pe calea auditivă.
Experiență senzorială	Trăirea subiectivă specifică modalității.	Sunet perceput ca tare, lumină percepută ca intensă.

Trei moduri de studiere a senzațiilor

Fiziologia senzațiilor

→ STIMUL → RĂSPUNS FIZIOLOGIC

Ce răspuns fiziologic apare la un stimul dat?

Psihofiziologia senzațiilor

→ RĂSPUNS FIZIOLOGIC → EXPERIENȚĂ SENZORIALĂ

Ce modificări fiziologice sunt necesare pentru o experiență senzorială?

Psihofizica senzațiilor

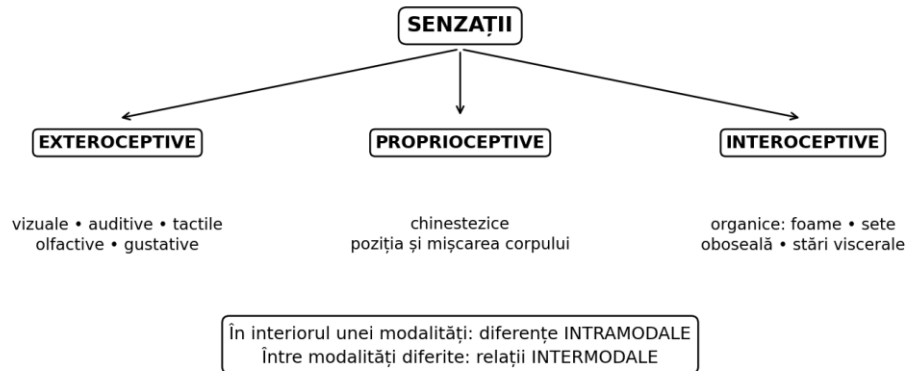
→ STIMUL → EXPERIENȚĂ SENZORIALĂ

Cum se schimbă senzația când se schimbă intensitatea stimulului?

4. Clasificarea senzațiilor

Evoluția criteriilor de clasificare. Inițial, senzațiile au fost grupate morfologic, după organele de simț. Ulterior s-au folosit criterii funcționale și relaționale: se pornește de la funcția senzorială și de la tipul de receptor / analizator, nu numai de la organ.

Clasificarea senzațiilor - schemă de învățare

Categorie	Conținut / exemple	Ce informează
Exteroceptive	Vizuale, auditive, tactile/cutanate, olfactive, gustative.	Despre proprietăți ale mediului extern.
Proprioceptive	Chinestezice; informații despre poziția și mișcarea segmentelor corpului.	Despre postura și mișcarea propriului corp.
Vestibulare / de echilibru	Poziția și mișcările capului, echilibrul.	Despre orientarea corpului în spațiu.
Interoceptive / organice	Foame, sete, oboseală și alte stări viscerale.	Despre mediul intern al organismului.
Durere	Semnal de avertizare și protecție.	Despre leziuni sau amenințări asupra integrității organismului.

Relații intramodale și intermodale. În interiorul aceleiași modalități se pot distinge variante intramodale (de exemplu, tactil, termic, algic în sensibilitatea cutanată). Între modalități apar relații intermodale, ceea ce explică influențele reciproce dintre analizatori.

5. Proprietățile / calitățile senzațiilor

a) Calitatea senzațiilor

Calitatea este însușirea prin care o senzație se diferențiază de alta și este legată de specificul modalității senzoriale: vizual, auditiv, gustativ, olfactiv etc. Ea are mare importanță pentru identificarea obiectelor și orientarea comportamentală.

- *Selectivitatea receptorilor:* receptorii răspund preferențial la anumite forme de energie / stimuli; diferențele țin de localizare, structuri asociate receptorilor, proprietăți chimice și caracteristici funcționale.
- *Energia specifică a organelor de simț:* calitatea experienței senzoriale depinde de analizatorul activat; aceeași cale senzorială tinde să producă experiențe specifice modalității respective.
- *Energia specifică corticală:* diferențele dintre calitățile senzoriale depind și de organizarea corticală și de conexiunile nervoase centrale.
- *Exemplu:* în auz, componentele vibrației permit recunoașterea specificului unei note muzicale; în gust, combinațiile elementare dau gustul concret al alimentului.

b) Intensitatea senzațiilor

Intensitatea este legată în principal de intensitatea fizică a stimulului, dar este influențată și de durata și modul de aplicare a stimulului, de particularitățile anatomo-fiziologice ale analizatorului și de starea funcțională a organismului.

- Durata aplicării: un stimul sub prag poate produce uneori senzație prin repetare / acumulare temporală; pentru o senzație mai puternică este necesară, între anumite limite, o creștere a intensității.
- Modul de aplicare: stimularea intermitentă poate fi resimțită diferit față de stimularea continuă; stimularea bilaterală/simetrică poate modifica intensitatea trăită.
- Particularitățile analizatorului și ale fibrelor nervoase influențează intensitatea; răspunsul nu depinde exclusiv de mărimea stimulului.
- Relația stimul-senzație nu este o copie liniară simplă; psihofizica studiază pragurile și raporturile dintre variațiile stimulului și experiența senzorială.

c) Durata senzațiilor

Durata se referă la întinderea în timp a senzației. Creșterea progresivă a stimulului poate produce creșterea intensității senzației, iar diminuarea stimulului poate duce la scăderea acesteia; adaptarea și inerția proceselor senzoriale modifică acest raport.

- Imagine consecutivă pozitivă: după încetarea stimulului poate persista pentru scurt timp o imagine asemănătoare celei inițiale.
- Imagine consecutivă negativă: după privirea prelungită a unei culori poate apărea o imagine în culoare complementară; este legată de oboseala/adaptarea receptorilor.

d) Tonalitatea afectivă a senzațiilor

Tonalitatea afectivă este proprietatea generală a senzațiilor de a produce stări plăcute/neplăcute, de apropiere/respingere și de a participa la reglarea comportamentului. Aceeași modalitate poate avea tonalități diferite în funcție de context, intensitate, experiență și trebuințe.

6. Praguri și relații psihofizice

- **Pragul absolut minim:** cea mai mică intensitate a stimulului capabilă să producă o senzație.
- **Pragul absolut maxim:** limita superioară dincolo de care stimularea nu mai produce o creștere normală a senzației sau poate deveni dureroasă / nocivă.
- **Pragul diferențial:** cea mai mică diferență dintre doi stimuli care poate fi sesizată.
- **Legea Weber-Fechner** este prezentată ca încercare de formalizare a raportului dintre intensitatea fizică și cea subiectivă: creșteri egale ale senzației presupun creșteri proporționale ale stimulului, iar senzația este descrisă logaritmice în raport cu intensitatea stimulului.

7. Legile generale ale senzațiilor

Lege	Ideea centrală	Exemplu / consecință
Legea intensității	Stimulul trebuie să depășească un prag minim; între praguri, modificarea intensității stimulului produce modificări ale senzației.	Un sunet prea slab nu este auzit; o lumină foarte intensă poate deveni orbitoare.
Legea adaptării	Sensibilitatea se modifică sub acțiunea prelungită a unui stimul constant; poate scădea sau crește în funcție de modalitate și condiții.	După câteva minute nu mai observăm la fel de puternic un miros; adaptarea la întuneric crește sensibilitatea vizuală.
Legea sensibilizării	Interacțiunea dintre analizatori poate crește sensibilitatea unuia dintre ei.	Anumiți stimuli ai unui analizator pot intensifica răspunsul altui analizator.
Legea contrastului	Sensibilitatea și experiența senzorială sunt accentuate prin diferențe succesive sau simultane între stimuli.	Griul pare mai închis pe fond alb; dulce pare mai intens după amar.
Legea sinesteziei	Stimularea unei modalități poate genera trăiri asociate altei modalități.	Unele sunete sunt descrise spontan ca „luminoase”, „calde” sau „reci”.
Legea semnificației / forței de semnalizare	Un stimul cu valoare biologică, motivațională sau personală poate fi recepționat mai prompt / intens.	Un sunet semnificativ pentru persoană poate fi sesizat mai ușor decât unul neutru de aceeași intensitate.
Legea compensării	Deficitul unei modalități poate fi compensat parțial prin dezvoltarea funcțională a altora.	La persoanele nevăzătoare, auzul și tactul pot deveni foarte fin diferențiate.
Legea condiționării social-istorice	Sensibilitatea și modul de utilizare a simțurilor se modelează prin activitate, profesie, educație și cultură.	Exercițiul profesional poate rafina discriminări auditive, tactile sau vizuale.

8. Exemple de relații senzoriale importante

- Contrast simultan: aceeași culoare / intensitate pare diferită în funcție de fondul învecinat.
- Contrast succesiv: după expunerea la un stimul apare o modificare în direcție opusă sau complementară.
- Sensibilizare: activarea unui sistem senzorial poate modifica pragurile altui sistem.
- Adaptare: organismul își reglează sensibilitatea astfel încât să rămână funcțional într-un mediu relativ constant.

II. PERCEPȚIILE**1. Definiție și specific**

Definiție: percepția este procesul psihic cognitiv senzorial prin care obiectele și fenomenele care acționează direct asupra analizatorilor sunt reflectate unitar, integral și semnificativ, în ansamblul însușirilor lor.

- Percepția se bazează pe senzații, dar nu este o simplă sumă a lor: organizează informația într-o structură coerentă.
- Este o imagine primară, deoarece presupune contactul direct cu obiectul / fenomenul.

- Are caracter obiectual: imaginea perceptivă este raportată la obiectul extern care o produce.
- Este selectivă și semnificativă: nu toate datele senzoriale sunt prelucrate în același mod; experiența, trebuințele și contextul influențează ceea ce devine obiect al percepției.

2. Percepția ca organizare - perspectiva gestaltistă

- Psihologia formei (Gestalt) susține că „întregul este mai mult decât suma părților”.
- Wertheimer, Köhler și Koffka au arătat că stimulii sunt organizați spontan în configurații coerente, nu percepți ca elemente complet independente.
- Apar fenomene de organizare precum apropierea, asemănarea, continuitatea și închiderea, utile pentru explicarea modului în care se formează unitățile perceptive.

Principiu gestaltist	Ce exprimă	Exemplu
Proximitate	Elementele apropiate spațial tind să fie grupate.	Punctele apropiate sunt văzute ca șiruri / grupuri.
Similaritate	Elementele asemănătoare sunt organizate împreună.	Formele de aceeași culoare par să aparțină aceleiași categorii.
Continuitate / bună continuare	Mintea preferă trasee și contururi continue.	Două linii care se intersectează sunt urmărite ca trasee continue.
Închidere / completare	Formele incomplete tind să fie completate mental.	Un cerc întrerupt este perceput tot ca cerc.

3. Fazele percepției

Fazele procesului perceptiv

1. **Detecția:** sesizarea prezenței stimulului / obiectului.
2. **Discriminarea:** diferențierea stimulului de alți stimuli asemănători.
3. **Identificarea:** recunoașterea obiectului pe baza experienței anterioare și a categoriilor cunoscute.
4. **Interpretarea:** atribuirea unei semnificații, integrarea în context și orientarea unei reacții / acțiuni.

4. Percepția ca deformare: iluziile perceptive

Iluzia perceptivă este o deformare sistematică a imaginii obiectului, apărută în anumite condiții de organizare a câmpului perceptiv. Ea nu înseamnă absența obiectului, ci interpretarea lui eronată / distorsionată.

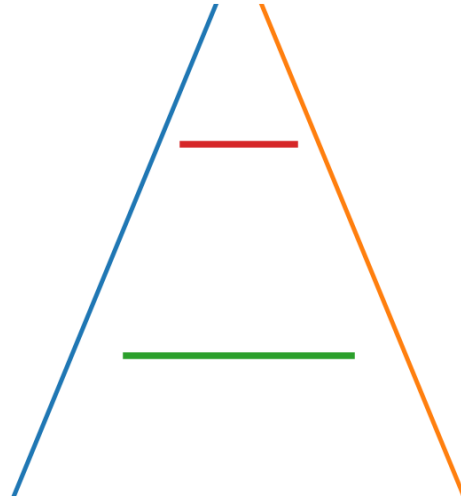
- Iluziile pot apărea prin relațiile dintre elementele câmpului perceptiv, prin perspectivă, contrast, context, poziție și organizarea liniilor / formelor.
- Exemple clasice prezente în schiță: Müller-Lyer și Ponzo - linii egale sau obiecte identice par diferite ca lungime / mărime din cauza contextului.

Exemple de iluzii perceptive: contextul modifică aprecierea mărimii/lungimii

Iluzia Müller-Lyer

Iluzia Ponzo

5. Percepția ca expresie a personalității

- Percepția nu depinde numai de proprietățile stimulului. Ea este influențată de trebuințe, interese, experiență, așteptări, atitudini, afectivitate și particularități de personalitate.
- În situații ambigue, persoane diferite pot organiza și interpreta diferit același material perceptiv.
- În material sunt discutate tehnici / situații în care modul de structurare a unor stimuli ambigui este folosit pentru a evidenția particularități ale subiectului.

6. Determinanții percepției

Determinanți externi (ai stimulului)	Determinanți interni (ai subiectului)
Intensitatea și durata stimulului.	Trebuințe și motivație.
Frecvența / repetarea și ritmul apariției.	Interese și scopuri.
Mărimea, forma, contrastul și poziția în câmp.	Experiența anterioară și învățarea.
Mișcarea, schimbarea și noutatea.	Așteptările / setul perceptiv și contextul cognitiv.
Relațiile dintre elementele contextului.	Starea afectivă și trăsăturile de personalitate.
Organizarea stimulilor în figuri și fundal.	Atenția și selectivitatea orientării spre anumite informații.

7. Organizarea câmpului perceptiv

- Percepția implică anticipări și scheme perceptive care organizează informația curentă.
- Schemele perceptive fac legătura dintre imaginea actuală și experiențele anterioare; ele permit recunoașterea obiectelor familiare.
- Procesarea poate implica inferențe: unele pornesc de la părți spre întreg, altele de la configurația generală spre detalii.
- Prin schematizare, subiectul reține proprietățile comune și regularitățile care fac posibilă încadrarea obiectului într-o categorie.

8. Mecanismele percepției

- *Explorarea perceptivă*: activitatea prin care sunt căutate și selectate informații relevante despre obiect; include orientarea privirii, mișcări ale capului/corpului, pipăire etc., în funcție de analizator.
- *Acțiunea perceptivă*: percepția este activă, nu o recepție pasivă; subiectul verifică ipoteze perceptive și compară datele actuale cu experiența.
- *Integrarea informației*: date provenite din mai mulți analizatori sunt coordonate într-o imagine unitară și relativ stabilă.

- *Anticiparea*: schemele, expectanțele și experiența pregătesc recunoașterea și pot accelera identificarea, dar pot produce și erori dacă sunt nepotrivite contextului.

9. Legile generale ale percepției

Lege	Definiție / caracteristică	Exemplu
Legea integralității perceptive	Percepția creează conștiința unității și integralității obiectului; imaginea nu reproduce însușiri izolate, ci obiectul ca întreg.	Recunoaștem o melodie sau un obiect chiar dacă unele elemente lipsesc.
Legea structuralității perceptive	Însușirile sunt percepute într-o organizare ierarhizată; unele elemente devin mai importante pentru recunoaștere decât altele.	Pentru chip, configurația globală și relațiile dintre trăsături contează mai mult decât un detaliu izolat.
Legea selectivității perceptive	Într-un câmp perceptiv, numai unele obiecte / însușiri devin obiect al percepției, restul formând fondul. Selectivitatea depinde și de semnificația pentru individ.	Într-o sală aglomerată, atenția se fixează pe persoana / vocea relevantă.
Legea constanței perceptive	Imaginea perceptivă își menține relativ invariabile anumite caracteristici, deși condițiile de recepție se schimbă.	O ușă este percepută ca dreptunghiulară chiar când imaginea retinală se modifică; mărimea unui obiect rămâne relativ constantă la distanțe diferite.
Legea semnificației	Obiectele cu valoare și semnificație pentru subiect sunt percepute mai repede, mai bine și mai corect.	Un semn familiar sau un cuvânt important este identificat rapid.
Legea proiectivității imaginii perceptive	Imaginea perceptivă este elaborată cortical, dar este trăită ca fiind „acolo”, la obiectul extern, nu în interiorul creierului.	Vedem cartea pe masă, nu „imaginea ei” în cortex.

10. Formele complexe ale percepției

a) Percepția spațiului

- Permite aprecierea formei, mărimii, distanței, poziției, direcției, volumului și reliefului obiectelor.
- Se bazează pe cooperarea informațiilor vizuale, proprioceptive și vestibulare; vederea binoculară, convergența oculară și mișcările capului/corpului contribuie la orientarea spațială.
- Reperele de perspectivă, suprapunerea, dimensiunea relativă, contrastul și experiența contribuie la aprecierea distanței.
- Iluziile spațiale arată că aprecierea mărimii și distanței depinde de context.

b) Percepția mișcării

- Reflectă deplasarea și schimbarea poziției obiectelor în timp, raportate la subiect și la reperele din mediu.
- Poate rezulta din mișcarea reală a obiectului, din mișcarea observatorului sau din succesiuni de stimuli care creează impresia de mișcare aparentă.
- Informațiile vizuale se coordonează cu cele vestibulare și proprioceptive pentru evaluarea direcției și vitezei.

c) Percepția timpului

- Reflectă durata, succesiunea și ritmul fenomenelor.
- Nu există un analizator unic specializat; aprecierea timpului rezultă din corelarea mai multor informații senzoriale și din organizarea activității.
- Activitatea intensă / implicarea poate face ca timpul să pară mai scurt; așteptarea și monotonia îl pot face să pară mai lung.
- Starea afectivă și vârsta modifică aprecierea subiectivă a duratei.

d) Observația și spiritul de observație

- Observația - percepție organizată, voluntară, sistematică și orientată spre un scop precis.
- Spiritul de observație - trăsătură care exprimă acuitatea, rapiditatea și precizia sesizării aspectelor esențiale.
- Importanță: activități științifice, pedagogice, artistice și profesionale care cer identificarea rapidă a detaliilor relevante.

III. REPREZENTĂRILE

1. Definiție și loc în sistemul cognitiv

Definiție: reprezentarea este procesul psihic care permite acțiunea mintală cu obiectul în absența lui, cu condiția ca acesta să fi acționat cândva asupra organelor noastre de simț.

- Reprezentarea presupune actualizarea în minte a unui conținut anterior perceput și este o verigă între cunoașterea senzorială și procesele cognitive superioare.
- Este un dat nemijlocit al conștiinței, dar se referă la obiecte / fenomene care nu mai sunt în contact direct cu receptorii.

Continuitatea cunoașterii senzoriale și cognitive

2. Conținutul informațional al reprezentărilor

- Reprezentarea păstrează însușiri concrete și intuitive ale obiectului, dar nu în aceeași bogăție de detalii ca percepția.
- Conținutul este mai selectiv: reține mai ales însușiri importante, caracteristice și reprezentative pentru obiect / categorie.
- Imaginea reprezentării poate avea un grad mai mare de generalizare decât imaginea perceptivă.
- Proprietățile pot fi privite ca „componentiale” (dimensiuni, trăsături concrete) și „holistice” (configurația globală).

3. Formarea imaginilor mintale

- Reprezentarea presupune transpunerea / transformarea informației în forma unei imagini mintale.
- Imaginile pot fi formate pornind din experiențe perceptive anterioare sau din informație verbală / simbolică, prin reconstrucție.
- Materialul discută problema codării imagistice și a relației dintre reprezentări analogice (asemănătoare structural cu obiectul) și reprezentări propoziționale (informație discretă, explicită, apropiată de limbaj).
- Experimentele de imagistică mintală (amintite în material prin S. Kosslyn) susțin ideea că oamenii pot „explora” mintal imagini și pot răspunde în funcție de distanțe / relații reprezentate.

4. Reprezentări interne și externe

- Reprezentări externe - semne și simboluri care țin locul unui obiect / fenomen în absența lui: desene, hărți, fotografii, cuvinte, nume, scheme.
- Reprezentări interne - imagini și structuri mintale existente în mintea individului; pot fi analogice sau propoziționale.
- Reprezentările analogice păstrează relații de asemănare și caracteristici spațiale / figurative; reprezentările propoziționale codifică informația într-o formă mai discretă și simbolică.

5. Clasificarea reprezentărilor

Criteriu	Tipuri menționate în material
Analizator predominant	Vizuale, auditive, kinestezice, gustative, vestibulo-vibratoare-viscerale etc.
Tip de activitate	Literare, artistice, muzicale, sportive etc.
Grad de generalitate	Individuale și generale.
Proces psihic în cadrul căruia apar	Reprezentări ale memoriei și reprezentări ale imaginației.
Prezența/absența intenției și a efortului voluntar	Voluntare și involuntare.

Specificul obiectului de învățământ	Geometrice, istorice, geografice etc.
-------------------------------------	---------------------------------------

6. Clasificări după evoluție, mobilitate și grad de abstractizare

- **Din perspectiva evoluției / ontogenetică** sunt descrise forme progresiv mai elaborate: de la reprezentări cu bază senzorio-motorie la reprezentări bazate pe cod conceptual și, ulterior, pe cod formal.
- **După gradul de structurare** pot exista reprezentări parțiale și globale; unele sunt rigide, altele pot fi restructurate / „destructurate” și recompuse.
- **După mobilitate:** statice (neoperaționale) și dinamice (operaționale), acestea din urmă presupun transformări ale obiectelor / elementelor reprezentate.
- **Din perspectivă psihocognitivă** se disting reprezentări cu grad moderat de abstractizare și reprezentări cu grad înalt de abstractizare. Primele rămân mai figurative și apropiate de experiența perceptivă; celelalte sunt mai conceptuale, mai verbalizabile și mai puțin dependente de familiaritate.

7. Proprietăți ale reprezentărilor

Proprietate	Explicație
Figurativitate	Păstrează o formă intuitivă / imagistică și unele trăsături ale obiectului.
Generalizare	Selectează și conservă însușiri caracteristice, comune unei clase sau relevante pentru subiect.
Schematizare	Reduce detaliile accidentale și organizează informația într-o structură mai simplă și stabilă.
Selectivitate	Nu reproduce tot obiectul, ci mai ales ceea ce este semnificativ / util.
Instabilitate relativă	Imaginea mentală poate varia, se poate estompa sau transforma mai ușor decât percepția directă.
Mobilitate / operativitate	Poate fi rotită, combinată, transformată și folosită în rezolvarea de probleme și în anticiparea acțiunilor.
Caracter secundar față de percepție	Presupune o experiență anterioară sau o reconstrucție pe baza informației, fără prezența actuală a obiectului.

8. Reprezentările sociale

- Materialul prezintă perspectiva psihosocială: reprezentările sociale sunt forme de cunoaștere și reconstrucție colectivă a realității, legate de comunicare și de viața grupurilor.
- Sunt menționate contribuțiile lui S. Moscovici și legătura cu ideea de reprezentare colectivă a lui É. Durkheim.
- Reprezentarea socială are caracter dublu: social, pentru că este produsă și împărtășită în grup, și psihologic, pentru că este trăită / organizată de indivizi concreți.
- În formularea discutată de Jodelet, reprezentările sociale alcătuiesc un domeniu dinamic, cu multiple trasee de formare și circulație.

IV. SINTEZĂ

1. Senzație - percepție - reprezentare

Criteriu	Senzație	Percepție	Reprezentare
Ce reflectă	O însușire izolată.	Obiectul/fenomenul ca întreg.	Imaginea mentală a obiectului absent.
Prezența obiectului	Da, acționează direct asupra receptorului.	Da, este în contact perceptiv direct.	Nu; obiectul nu mai acționează direct.
Nivel de complexitate	Elementar.	Complex, integrativ.	Intermediar între senzorial și cognitiv superior.
Produs psihic	Trăire senzorială specifică.	Imagine perceptivă unitară și obiectuală.	Imagine mentală reactualizată / reconstruită.

Mecanisme psihice cognitive senzoriale

Rol dominant	Semnalizarea proprietăților simple.	Recunoașterea și orientarea în realitatea prezentă.	Memorie, anticipare, imaginație, pregătirea acțiunii și gândirii.
Exemplu	Roșu, cald, dulce, tare.	„Văd un măr roșu pe masă.”	Îmi imaginez mărul după ce nu mai este în fața mea.

2. Asemănări și deosebiri

Asemănări	Deosebiri
Toate aparțin sistemului cognitiv și contribuie la cunoașterea realității.	Senzația este fragmentară; percepția este integrală; reprezentarea funcționează în absența obiectului.
Toate depind de funcționarea sistemului nervos și sunt influențate de experiența individului.	Senzația este strâns legată de receptor; percepția implică organizare și semnificație; reprezentarea implică reactualizare și transformare mintală.
Pot fi influențate de context, motivație, atenție și învățare.	Percepția este mai stabilă și obiectuală decât senzația; reprezentarea este de regulă mai schematică și mai puțin bogată decât percepția.
Se află într-o continuitate funcțională: datele senzoriale sunt organizate perceptiv și pot fi păstrate / reactualizate ca reprezentări.	Legile specifice diferă: senzațiile sunt descrise prin praguri, adaptare, sensibilizare etc.; percepțiile prin integralitate, structuralitate, selectivitate, constanță, semnificație și proiectivitate.